PROEFPROJECT TEGEN BLAUWALGEN

OP HET KANAAL ROESELARE-LEIE

Droge en warme zomers zorgen op verschillende plaatsen in onze waterwegen en kanalen voor een sterke toename van blauwalgen. Een proefproject dat loopt van april tot oktober op het kanaal Roeselare-Leie, tussen de Bruanebrug en de Schaapsbrug in Roeselare, moet de bloei van deze gevaarlijke algensoort in kaart brengen en in de kiem smoren.

ULTRASOON SIGNAAL VERHINDERT ALGENBLOEI

Op vier locaties worden er eind mei **ultrasone toestellen geplaatst**. De toestelletjes (Ultrasone Aquasonic NT7) die eruitzien als een grote groene dobber met daaronder een metalen staafje, blijven continu in het water en sturen een ultrasoon signaal uit net onder het wateroppervlak. Dit signaal **verhindert de bloeivorming van algen**. Het ultrasone signaal heeft een bereik van maximaal 200 meter, waardoor het onderzoeksgebied is afgebakend.

Het gebruik van de toestellen wordt verondersteld **niet schadelijk** te zijn voor het **watersysteem** of **waterorganismen** waaronder **vissen** of hun eitjes en larven. Om dit te monitoren wordt samen met het proefproject een ecologische studie opgestart met twee controlezones, één op- en één afwaarts van het proefproject.

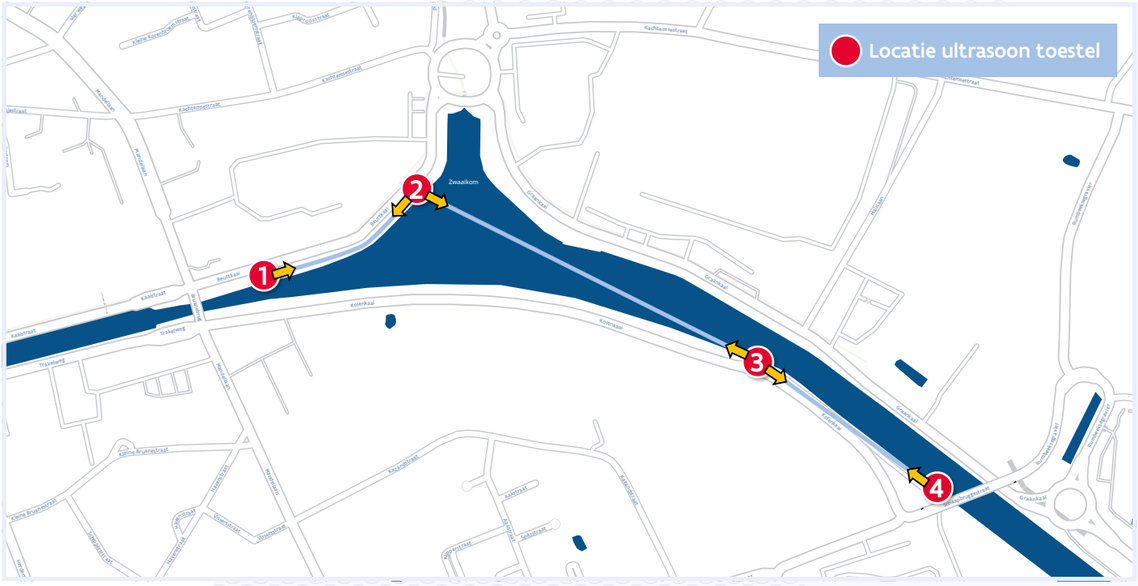

RESULTATEN PROEFPROJECT NAUW OPGEVOLGD

De werking van de ultrasone toestellen zal grondig geëvalueerd en opgevolgd worden. Om de effecten van het proefproject te beoordelen werd daarom in de loop van april een **nulmeting** gedaan van de waterkwaliteit door waterstalen en stalen van het visbestand te onderzoeken.

Om het effect van het proefproject verder te evalueren volgen De Vlaamse Waterweg nv en de Vlaamse Milieu Maatschappij (VMM) de waterkwaliteit in deze veldstudie strikt op waarbij algemene parameters zoals **zuurstofconcentratie, conductiviteit, pH en temperatuur** worden gemeten en het verloop van de nutriënten en een aantal polluenten wordt opgevolgd. Zo worden in samenwerking met het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) en het Provinciaal Centrum voor Milieuonderzoek **tweewekelijks waterstalen** genomen en het visbestand voor, tijdens en na de test gemonitord. De Universiteit Gent en het VITO maken van de gelegenheid gebruik om via remote sensing de **blauwalgengroei met drones in kaart** te brengen. De Stad Roeselare en de lokale kajakclub zorgen voor de logistieke ondersteuning op het water. Op en rond het water mag er dus activiteit verwacht worden rond het plaatsen van de toestelletjes en het nemen van waterstalen. De test duurt 6 maanden, van april tot oktober.

3 VAAK GESTELDE VRAGEN OVER BLAUWALGEN

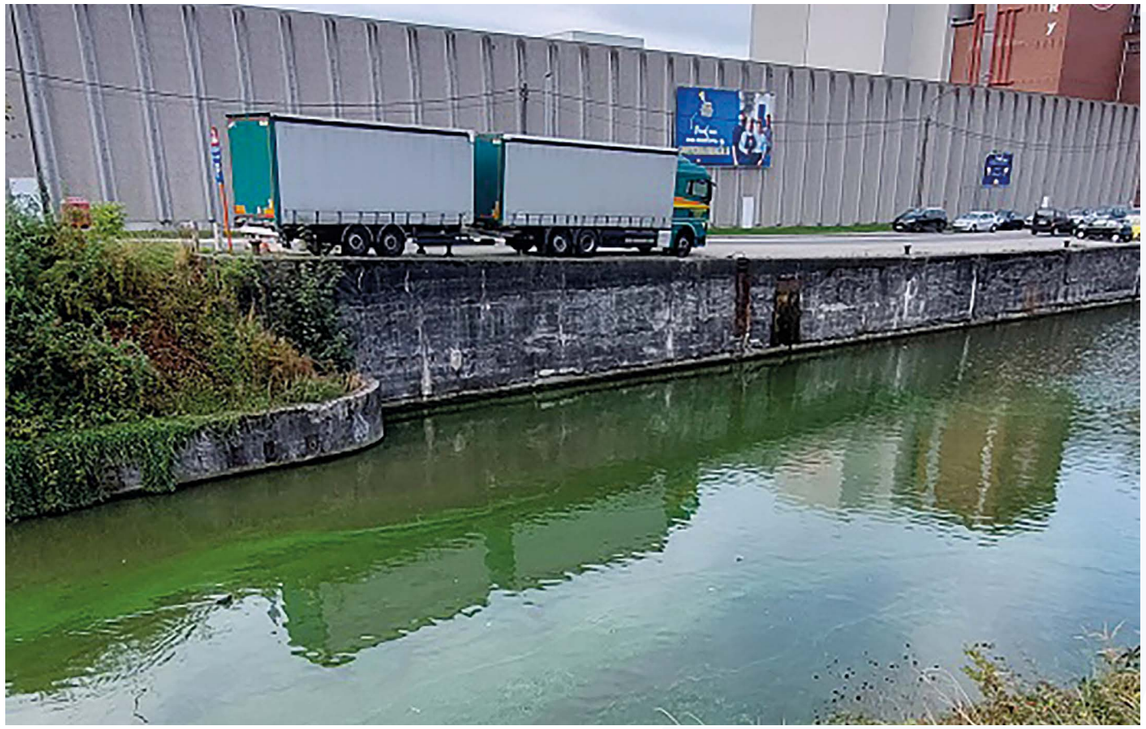

1. Wat zijn blauwalgen?

Blauwalgen zijn eigenlijk geen algen, maar **bacteriën**. Hun wetenschappelijke naam is *cyanobacteriën*. Ze komen voor in zoet en zout water en vormen een blauwgroene, soms roodbruine, **olieachtige laag op het water**.

2. Hoe ontstaan blauwalgen?

Staat er **weinig** of geen **stroming** op een waterloop of vijver? Dan bestaat – bij **warm weer** en de aanwezigheid van **voedingsstoffen** waaronder fosfor en stikstof – de kans dat er blauwalgen beginnen te bloeien. Door een teveel aan fosfaat en stikstof neemt de biodiversiteit sterk af en nemen organismen als blauwalgen de bovenhand. De voorbije droge zomers werden zo'n verhoogde concentraties van **fosfor en stikstof** gemeten op het Kanaal Roeselare-Leie.

Meer weten?

*Er bestaan **2000 soorten blauwalgen** waarvan de meesten toxisch zijn voor mensen en dieren.*

Foto's © Jeroen Van Wichelen, INBO

3. Waarom zorgen blauwalgen voor problemen?

Drijvend op het wateroppervlak vormen de blauwalgen een olieachtige laag op het water. Als die laag dikker wordt en de blauwalgen dicht op elkaar drijven, sterven ze af en komen er **giftige stoffen** vrij. Die stoffen kunnen schadelijk zijn voor mensen, dieren en planten.

Gevaarlijk voor mensen

Blauwalgen kunnen **lichamelijke klachten** geven zoals diarree en braken, irritatie van de ogen, oren en huid, hoofdpijn, en allergische reacties. Toxines die aanwezig zijn in kleine waterdruppeltjes kunnen bovendien ook via de **luchtwegen** opgenomen worden en luchtwegklachten en astma veroorzaken. Hierdoor lopen niet alleen zwemmers maar ook hengelaars en beoefenaars van sporten op of aan het water een potentieel risico. Ook zwemmende honden lopen risico. Drijflagen van blauwalgen zien er bovendien vaak vies uit en kunnen ernstige **geurhinder** veroorzaken.

Omwille van deze risico's wordt bij de vaststelling van een blauwalgenbloei vaak een captatie- en/of recreatieverbod ingesteld. Hierdoor mogen landbouwers geen water meer gebruiken om hun vee te laten drinken of hun gewassen te beregenen. Ook worden watersporten verboden. Beide maatregelen kunnen financiële gevolgen hebben voor landbouwers en de watersportsector in de buurt.

Impact op fauna en flora in het water

Een grote aanwezigheid van blauwalgen vertroebelt het water en zorgt zo voor **minder lichtinval**. Hierdoor verdwijnen onderwaterplanten die belangrijk zijn voor een gezond **waterecosysteem**.

Blauwalgen zorgen daarnaast voor hoge **pieken en dalen van het zuurstofgehalte** in het water. Overdag piekt het zuurstofgehalte in het water door de massale fotosynthese van de blauwalgen. Maar 's nachts verbruiken de blauwalgen veel zuurstof waardoor het zuurstofgehalte scherp daalt. Deze grote schommelingen in de zuurstofhuishouding kunnen schadelijk zijn voor vissen. In het najaar sterven de blauwalgen massaal af. Het zuurstofgehalte kan daardoor zo sterk dalen dat vissen en andere waterdieren sterven. Zuurstoftekort in het water bevordert bovendien de ontwikkeling van de ziekte **botulisme** waar vooral watervogels het slachtoffer van worden.

Meer weten?

De Vlaamse Waterweg nv en de Vlaamse Milieumaatschappij volgen de situatie op de voet en nemen de nodige maatregelen zodat captatie en recreatie zo veilig mogelijk kunnen verlopen.

*Bij vragen en klachten kan je terecht op de website **vlaamsewaterweg.be/blauwalgen-krl.***

Verantwoordelijke uitgever: ir. Chris Danckaerts, gedelegeerd bestuurder De Vlaamse Waterweg nv.
Havenstraat 44, 3500 Hasselt / D/2023/12.546/12 • Foto's: De Vlaamse Waterweg nv - Vlaamse Milieumaatschappij

De Vlaamse Waterweg nv